

Informe de la Secretaria General sobre les al·legacions i els suggeriments referents a l'esborrany del projecte de decret de modificació del Decret 10/2015, de 13 de març, pel qual es regulen els mitjans materials que s'han d'utilitzar en les eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa

1. Antecedents

1.1. Consulta prèvia

Entre les dies 21 de setembre de 2018 i 11 d'octubre de 2018 es va fer la consulta prèvia en relació amb l'elaboració del projecte de decret de modificació del Decret 10/2015, de 13 de març, pel qual es regulen els mitjans materials que s'han d'utilitzar en les eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, en la qual s'informava dels objectius de la reforma del decret.

En el procés de consulta prèvia, la pàgina de Participació Ciutadana va rebre 39 visites i només 1 suggeriment (del senyor ABMC), presentat per via telemàtica, que s'expressa en el sentit següent:

Incloure en la reforma l'enviament de publicitat electoral per via postal en un sol enviament que incorpori les paperetes i publicitat de totes les candidatures amb l'objectiu d'estalviar en recursos econòmics i materials, a més de garantir una igualtat d'oportunitats entre totes les candidatures a l'hora d'accedir a l'electorat.

En relació amb el suggeriment, cal destacar que l'article 70.2 de la Llei orgànica del règim electoral general és bàsic i estableix «l'eventual confecció» de paperetes per part dels partits polítics, és a dir, que no és obligatori per part de les candidatures fer l'enviament de paperetes i de publicitat per via postal als ciutadans amb dret a vot. Per altra banda, l'article 130 i següents de la mateixa Llei (també bàsics) estableixen la regulació de les despeses electorals de les candidatures i les subvencions que corresponen als partits polítics i coalicions. En conseqüència, el decret en projecte no pot establir una regulació que divergeixi de la bàsica.

En conseqüència, el suggeriment proposat en fase de consulta prèvia no va ser incorporat al projecte de modificació del Decret 10/2015, que té per objectiu establir

dins el marc legal bàsic i autonòmic, només, els mitjans materials obligatòriament necessaris per dur a terme els processos electorals amb eficàcia i eficiència.

1.2. Audiència i participació en relació amb el projecte de decret

En data 19 de desembre de 2018, la secretària general de la Conselleria de Presidència va emetre un informe en relació amb el tràmit d'audiència i participació referents a l'esborrany de decret de modificació del Decret 10/2015, de 13 de març, pel qual es regulen els mitjans materials que s'han d'utilitzar en les eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa.

En l'informe esmentat es va considerar el següent:

Primer. Impulsar el tràmit d'audiència del Projecte de decret de modificació del Decret 10/2015, de 13 de març, pel qual es regulen els mitjans materials que s'han d'utilitzar en les eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, en els termes següents:

1. A l'efecte que puguin fer aportacions o suggeriments, sotmetre aquest Projecte a l'audiència de les secretaries generals de totes les conselleries.
2. A l'efecte de la participació dels ens territorials i d'altra naturalesa que han de col·laborar directament en els processos electorals, informar del tràmit d'audiència a:
 - Delegació del Govern a les Illes Balears.
 - Consells insulars.
 - FELIB, com a organització representativa de tots els ajuntaments.
 - Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral.
 - Junta Electoral de les Illes Balears.
3. A l'efecte de la participació de les entitats que agrupin ciutadans o entitats que estiguin relacionades amb l'objecte de regulació del Decret, informar del tràmit i sotmetre a audiència el projecte al Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració Local.

Segon. Atesa la naturalesa de la matèria regulada, d'acord amb l'article 44 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, sotmetre a informació pública l'Avantprojecte de decret, publicar-ne l'anunci en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i facilitar la participació ciutadana mitjançant l'habilitació adequada en la pàgina Participació ciutadana (<participaciociudadana.caib.es>) del web <www.caib.es>, i també la possibilitat que es facin arribar els suggeriments i les al·legacions per via telemàtica.

Tercer. Fixar el termini d'audiència fins dia 25 de gener de 2019.

Quart. A l'efecte de reduir terminis de tramitació del procediment, sol·licitar, a la vegada, l'informe sobre l'impacte de gènere a l'Institut Balear de la Dona.

Atès l'informe anterior, es va donar audiència a les administracions i entitats esmentades, i la consellera de Presidència va resoldre, en data 20 de desembre de 2018, sotmetre l'esborrany de decret a informació pública (BOIB núm. 163, de 29 de desembre de 2018).

La informació en relació amb el projecte de decret s'ha publicat entre els dies 2 i 25 de gener de 2019 a la pàgina de Participació Ciutadana, on s'han registrat 71 visites, i al web de la Secretaria General de la Conselleria de Presidència, on s'han registrat 602 visites. Per altra banda, també s'ha publicat en el Portal de Transparència de la CAIB.

Una vegada transcorregut el termini per presentar al·legacions, han tingut entrada a la Conselleria de Presidència al·legacions o manifestacions de les entitats i persones següents:

1. Conselleria de Serveis Socials i Cooperació.
2. Conselleria d'Hisenda i Administracions Públiques (sense al·legacions).
3. Conselleria de Salut (sense al·legacions).
4. Consell Insular d'Eivissa.
5. Junta Electoral de les Illes Balears.
6. Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral (sense al·legacions).

Tot i que s'ha facilitat la possibilitat de fer al·legacions per via telemàtica, no s'ha rebut cap suggeriments per aquesta via.

Així mateix, s'han rebut en aquesta Secretaria General, i consten en l'expedient, els escrits següents:

- a) Informe de 16 de gener de 2019 d'impacte de gènere de l'esborrany de decret.
- b) Informe de la cap del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere.
- c) Nota interna de suggeriments de la Cap del Departament de la Secretaria General de Conselleria de Presidència.

1.3. Aprovació dels models d'actes per part de la Junta Electoral Central

En relació amb la valoració o ponderació de les al·legacions, cal tenir en compte el tràmit preceptiu d'aprovació dels models d'actes per part de la Junta Electoral Central, d'acord amb l'article 19.1.g) de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral

general (LOREG); en data 18 de desembre de 2018 es va sol·licitar l'aprovació dels models d'actes previstes en el projecte de decret sotmès a audiència.

En data 23 de gener de 2019, la Junta Electoral Central aprovà els models d'actes abans esmentats.

Per altra banda, la Junta estableix l'obligació de publicar els models en el butlletí de la comunitat autònoma, fet que es realitzarà dins els annexos del decret en tramitació en aquest procediment normatiu.

2. Valoració de les al·legacions

2.1. Suggeriments de la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació

La Conselleria de Serveis Socials i Cooperació recorda que cal fer referència en el preàmbul del decret a l'adequació del projecte als principis de bona regulació, d'acord amb el que preveu l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

D'acord amb el suggeriment, s'inclou la referència en el preàmbul.

2.2. Suggeriments del Consell Insular d'Eivissa

El Consell Insular d'Eivissa presenta un informe en relació amb el projecte de decret que recull el marc jurídic del decret i fa un resum respecte del procés d'aprovació del Decret 10/2015 vigent, així com del marc exclusiu de la Comunitat Autònoma per a la regulació dels processos electorals. No fa, pròpiament, al·legacions, tot i que es manifesta que s'han d'incloure les formes *preàmbul* o *exposició de motius* en la part expositiva, i que entre el color *groc clar* i *sèpia* hi pot haver poca diferència cromàtica, la qual cosa pot conduir a confusió entre les persones, i més si algú té un problema visual.

En relació amb el possible «títol» de la part expositiva, cal manifestar que la forma *exposició de motius* s'utilitza només en les lleis; en els decrets, tot i que el concepte de la part expositiva és *preàmbul*, aquest terme no apareix expressament en la disposició, i així es preveu en el *Llibre d'estil del Govern de les Illes Balears*.

Respecte de la possible confusió de colors, cal fer constar que el color *sèpia* no és un tipus de groc, sinó un color més proper al «taronja clar» o «salmó», i són cromàticament diferents. No obstant això, cal destacar que el color és només un dels

elements diferenciadors de les paperetes, atès que en aquestes el determinant és la denominació referida a les eleccions concretes (al Parlament de les Illes Balears, al consell insular, al Senat, al Congrés, etc.), la qual apareix de forma destacada en la part superior de la papereta. En conseqüència, no cal considerar els rics de confusió de les persones amb problemes visuals només pel color de la papereta.

Groc Clar	Sepia
-----------	-------

2.3. Suggeriments de la Junta Electoral de les Illes Balears

La Junta Electoral de les Illes Balears ha fet els suggeriments següents:

a) Aclariment i concreció de les referències als colors «canya» i «kraft» en relació amb els models de sobres per a la tramesa del vot per correu a les persones inscrites en el cens de residents absents a l'estranger (EPIB 4.1), sobres d'acordió per lliurar al Jutjat de Primera Instància o de Pau (EPIB 5.5) o per lliurar a la funcionària o funcionari del servei de Correus (ECI 4.5).

En relació amb el suggeriment, cal destacar que es tracta de sobres de trasllat de documentació que no poden generar cap irregularitat o nul·litat del procés electoral per un canvi de tonalitat. En la legislació comparada hi ha un marge extens en relació amb la definició dels models i colors (comunitats autònomes de Galícia, el País Basc o València), fins a la normativa que no estableix cap color (per exemple, l'Estat o Catalunya).

Atès que aquests sobres s'obtenen en el mercat de forma habitual amb una gamma de tons, s'han de considerar suficientment determinants tal com apareixen en el projecte de decret; i, així, permetre la concurrència de la competència de forma més àmplia i abaratir els preus de l'adquisició. Adquisició que es realitza per part de l'administració electoral (que, d'acord amb l'article 7.2 del Decret 10/2015, és qui facilita els impresos) mitjançant un contracte obert en què es pot concretar el model de sobre exacte que s'utilitzarà. Per altra banda, la redacció del projecte, en aquest sentit, no canvia la redacció vigent del Decret 10/2015 ni dels decrets d'anteriors eleccions, els quals no han suposat confusió o problema. En conseqüència, es considera adient mantenir la redacció del projecte de decret.

b) Concreció de la referència als sobres «d'acordió» fins i tot amb una imatge de les tres dimensions.

En relació amb aquest suggeriment, es reiteren els arguments del suggeriment anterior, i es considera suficient i adient la redacció del projecte de decret.

c) Correcció lingüística de la paraula *recommandé* que apareix en majúscula en idioma francès sense l'accent en el sobre adreçat al consolat per al vot de les persones del cens de residents absents a l'estranger (EPIB 4.4).

S'accepta el suggeriment i es rectifica la paraula.

d) Inclusió de la signatura del «delegat de l'Oficina del Cens Electoral» en la columna de l'esquerra de les actes de la Junta Electoral de les Illes Balears.

En relació amb el suggeriment, cal fer constar que, d'acord amb l'article 7.6 de la Llei 8/1986, de 26 de novembre, electoral de les Illes Balears, el delegat provincial de l'Oficina del Cens Electoral participa en les reunions de la Junta Electoral amb veu però sense vot; en conseqüència, no és vocal de la Junta. Per altra banda, d'acord amb l'article 19.1.g) de la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, del règim electoral general, els models d'actes dels processos electorals han de ser aprovats per la Junta Electoral Central.

En el procés d'elaboració del Decret 10/2015 es va sol·licitar a la Junta Electoral Central l'aprovació dels models d'actes que recollia la signatura del delegat de l'Oficina del Cens Electoral. No obstant això, la Junta va sol·licitar l'eliminació d'aquesta signatura a l'efecte d'aprovar els models d'actes. Una vegada presentats de nou els models d'acta, va donar la seva conformitat i varen ser publicats en el Decret 10/2015 d'acord amb l'aprovació de la Junta Electoral Central.

Tal com s'ha esmentat abans, el desembre de 2019 es va sol·licitar l'aprovació dels models d'acta prevists en el projecte de decret sense la inclusió de la signatura del delegat de l'Oficina del Cens Electoral. Aquests models han estat aprovats en data 23 de gener de 2019 per la Junta Electoral Central; per tant, no cal considerar el suggeriment de la Junta Electoral de les Illes Balears.

En conseqüència, es mantenen els models d'acta del projecte de decret que han estat aprovats per la Junta Electoral Central

2.4. Escrit de la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral

En el seu escrit, el delegat provincial de l'Oficia del Cens Electoral adjunta una comunicació en relació amb la documentació que serà necessària per votar, però no fa cap tipus d'al·legació o suggeriment sobre el projecte de decret.

2.4. Altres suggeriments

Mitjanant nota interna, la cap del Departament de la Secretaria General de Conselleria de Presidència, que és la competent en matèria de processos electorals de caire autonòmic, fa els suggeriments següents:

- Afegir l'adjectiu *clar* a color *gris* per a les eleccions als consells insulars, de la mateixa manera que es diu *groc clar* pel que fa al Parlament.
- Eliminar dels models de credencials de les diputades i diputats al Parlament i de credencials de consellera i conseller als consells insulars el terme *Assumpte*, atès que és innecessari.
- En el mateix sentit, en els models de nomenaments dels representats de l'Administració.
- Incloure a l'annex 3 un model únic de nomenament de representant de l'Administració quan hi ha concurrència d'eleccions al Parlament i als consells insulars.

Atès que en les paperetes i els sobres de votació s'han d'imprimir en negre els noms dels candidats, es considera adient acceptar el primer suggeriment, a l'efecte que el color sigui *clar* i no es pugui confondre amb el color del paper. En conseqüència, es modifica l'article 5.3 del Decret 10/2015, així com les definicions dels documents en l'annex 2, en relació amb el fet que tots els models que corresponguin siguin *gris clar*.

En relació amb la resta de suggeriments, atès que simplifiquen els models, s'accepten i s'inclouen en el projecte.

3. Informe sobre l'impacte de gènere

En l'informe de 16 de gener de 2019, l'Institut Balear de la Dona manifesta el seu reconeixement positiu a les modificacions del decret respecte de la consecució de les polítiques d'igualtat:

[...] es modifiquen els models documentals per millorar-ne la redacció i eliminar-ne el llenguatge sexista. En aquest sentit, s'opta per indicar en primer lloc el terme identificatiu de la dona, fent així un reconeixement a la igualtat i superant el fet habitual fins ara que figuri sempre en primer lloc el terme identificatiu de l'home; aquesta mesura és positiva per a la consecució de les polítiques d'igualtat.

Per altra banda, l'informe afegeix dues recomanacions:

a) En relació amb la redacció de la disposició addicional tercera del projecte, considera el següent:

La clàusula final incorporada com a disposició addicional tercera que diu que “totes les denominacions en relació amb electors, diputats, consellers, titulars d'òrgans, càrrecs, professions i funcions que apareixen en la documentació a què fa referència la disposició addicional segona en gènere masculí s'han d'entendre referides al masculí o al femení segons el sexe del titular o de la persona de qui es tracti en cada cas”, consideram que és contrària als objectius de les polítiques de igualtat, que invisibilitza a les dones i que s'han d'utilitzar formes genèriques o dobles.

En relació amb la primera recomanació, cal fer constar que la disposició addicional tercera fa referència als models de la disposició addicional segona, és a dir, als models de l'Estat que poden utilitzar-se de forma subsidiària o preferent en les eleccions concurrents amb les estatals, i que no recullen la inclusió dels termes en femení. Per això, es considera adient mantenir la redacció de la disposició addicional tercera del projecte.

b) En relació amb el terme *gènere* per substituir *sexe*, tal com preveu el projecte de decret dins els models de presentació de les candidatures a les juntes electorals, considera el següent:

En determinats models recollits en la norma, s'utilitza el terme *gènere* per marcar l'opció home o dona; però consideram que seria més correcte el terme *sexe*, que fa referència a les característiques biològiques, ja que *gènere* fa referència precisament a la construcció social i cultural que defineix les diferents característiques emocionals, afectives, intel·lectuals, així com comportaments que socialment s'assignen com a propis d'homes i dones, i que impliquen estereotips sexistes.

En relació amb aquesta recomanació, se sol·licità el parer del servei competent en matèria de diversitat sexual i de gènere, en concret sobre si és idoni o no el canvi del model de presentació de candidatures davant la Junta Electoral (respecte de les eleccions al Parlament de les Illes Balears i els consells insulars), que actualment indica *sexe* pel terme *gènere*, a efectes de donar compliment al que preveu la legislació autonòmica respecte a la paritat de les llistes de les candidatures.

Sobre la recomanació de l'informe de l'IBDONA i de la redacció del projecte de decret, la cap del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere ha emès un informe, de data 31 de gener de 2019, en què s'argumenta a favor de la utilització del concepte *gènere*, en els termes següents:

En un context on la legislació autonòmica preveu la paritat de les llistes de les candidatures i va més enllà quan obliga a que siguin “cremallera”, suposa que les llistes s’han d’elaborar mitjançant una alternança correlativa de persones que han d’indicar si s’identifiquen amb la categoria “dona” o amb la categoria “home”, que són dues categories exclusives i exclouents.

El terme “sexe” fa referència a les característiques biològiques de la persona, sense tenir en compte la seva identitat de gènere, que pot coincidir, o no, amb el sexe assignat al nèixer. Aquesta possibilitat de no concordança fa que hi hagi persones que s’allunyen del sexe assignat al nèixer i autodeterminen el seu gènere, dret recollit en la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l’LGTBI-fòbia.

Si en els models afectats previstos al projecte de decret sol·licitam el “sexe” de les persones ens estam referint a les seves característiques biològiques, per tant, no estarem contemplant la seva identitat de gènere, que pot coincidir, o no. Per tant, si el que volem és saber si la persona “és home” o “és dona” ens estam referint al gènere amb el que s’identifica (indistintament al seu sexe registral).

A l’efecte, l’informe conclou:

Per tot això, es considera idoni el canvi del terme “sexe” pel terme “gènere” atès que el que es vol saber per indicar la graella “dona” o la graella “home” no fa referència a les característiques biològiques de la persona, sinó a la seva identitat de gènere, que és amb la que la persona d’identifica i per tant, amb la que està socialitzada.

Aquest canvi és més respectuós amb les persones transidentitàries i du inherent el dret a l’autodeterminació del gènere recollit en la Llei 8/2016.

Per altra banda, cal destacar que la Junta Electoral de les Illes Balears no ha fet cap al·legació a aquest canvi en el projecte de decret i cal pressuposar que hi està d’acord.

En conseqüència, es considera adient mantenir el terme *gènere* (amb referència a la identificació de «dona» o «home») en els models de presentació de candidatures electorals.

Així mateix, en relació amb l’anterior, es completa la redacció de la nova disposició addicional tercera de la manera següent:

Disposició addicional tercera
Denominacions

Totes les denominacions en gènere masculí en relació amb electors, diputats, consellers, titulars d’òrgans, càrrecs, professions i funcions que apareixen en la documentació a què fa referència la disposició addicional primera, d’aplicació subsidiària o preferent de models documentals de l’Administració General de l’Estat, s’han d’entendre referides al masculí o al femení segons el gènere del titular o de la persona de qui es tracti en cada cas.

4. Millora del projecte respecte a facilitar models digitalitzats

Atesa la implantació de les noves tecnologies, tot i que no ha estat objecte de suggeriment, i tot i que els processos electorals no són procediments administratius, es considera adient completar el projecte de decret per preveure la possibilitat que l'administració autonòmica faciliti en format digital els impresos que han d'utilitzar els interessats que concorren al procés electoral (partits polítics, coalicions o agrupacions d'electors), com per exemple la presentació de candidatures; així com els impresos que sigui adient per a la seva utilització per part de l'administració electoral, especialment de les juntes electorals i, en el futur, per les meses electorals.

En conseqüència, s'elimina la disposició addicional primera (atès que la informació sobre l'aprovació de les actes per la Junta Electoral Central es desplaça, com a lloc més apropiat, al preàmbul del decret) i es redacta una nova disposició addicional primera en el sentit següent:

Disposició addicional primera
Disposició d'impresos en format digital

Sempre que sigui adient i viable, la conselleria competent en matèria de processos electorals podrà facilitar a les juntes electorals els models d'actes i documents, prevists en els annexos d'aquest Decret, en format digital autoemplenable.

Així mateix, es podran facilitar en el web de la conselleria els models de presentació de candidatures i formació de coalicions que han de fer servir els interessats que concorren al procés electoral, en format digital autoemplenable.

Per altra banda, a petició de les administracions que col·laborin en els processos electorals, sempre que sigui adient i viable, la conselleria podrà facilitar-los els documents que han de fer servir, en format digital autoemplenable.

Quan el procés electoral possibiliti expressament la utilització de mitjans informàtics per part de les meses electorals, la conselleria facilitarà els models d'actes prevists en els annexos d'aquest Decret i que han de fer servir les meses, en format digital autoemplenable.

5. Millores tècniques

Cal afegir un nou article al projecte de decret, amb les modificacions següents.

- Cal modificar, atès que es redueix el nombre d'annexos (cinc en el Decret vigent) a tres, els articles del Decret 10/2015 que fan referència a aquests annexos. És a dir, els articles 5 i 7, en concordança amb els annexos nous.
- Cal actualitzar la denominació de la conselleria competent i eliminar *Vicepresidència* en l'article 7.2 i la disposició final primera.

En els models documentals, s'elimina la referència *hoja*, quan el model té més d'una pàgina, i se substitueix per *p.* (de 'pàgina') i la numeració parcial de la pàgina/total de pàgines (exemple: 1/2, 2/2).

6. Conclusió

Una vegada analitzades les al·legacions i els suggeriments formulats a l'esborrany de projecte de decret, aquest «Decret de modificació del Decret 10/2015, de 13 de març, pel qual es regulen els mitjans materials que s'han d'utilitzar en les eleccions al Parlament de les Illes Balears i als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa» queda redactat tal com consta en el projecte de data d'avui que s'integra a l'expedient.

Palma, 5 de febrer de 2019

La secretària general

Teresa Suárez Genovard